

Euroopan kulttuuripääkaupunkihauasta gastronomiseksi alueeksi

Hankeasiantuntija Anu-Anette Varho 20.10.2025

Euroopan unionin
osarahoittama

SAIMAA ILMIÖ

Saimaa-ilmiö 2026: Itäisen Suomen neljän maakunnan yhteinen Euroopan kulttuuripääkaupunkihaku Savonlinna kärkenään.

Saimaa-ilmiö sai aikaan muutosta ja ylimaakunnallista yhteistyötä, joka jatkuu:

- Kulttuurin unelmavuodet: Mikkeli 2022, Joensuu 2023, Lappeenranta 2024 ja Savonlinna 2026
- Taiken Itä-Suomen kulttuurifoorumit (Saimaa-ilmiö2026 -hankkeen toimesta järjestettiin ensimmäinen Itä-Suomen yhteinen kulttuurifoorumi 2.11.2021)
- **Taste Saimaa – European Region of Gastronomy 2024:**
 - Kuopio European Region of Gastronomy 2020-2021 oli mukana kokonaisuudessa ja hakukirjaan ideoitiin kokonainen ruokaa ja taidetta yhdistävä ohjelmakokonaisuus, joka toimi hyvänä pohjana muiden kolmen maakunnan yhteiselle suunnitelmalle.

”Olemme pisaroita, jotka laittavat liikkeelle muutoksen ja kulttuurin voiman. Kun osumme yhdessä veden pintaan, aiheutamme väreilyn, jonka tuntee pian koko maailma.”

*The Art
of Living*

Saimaa Region of Gastronomy – connective heritage project for food tourism

The roots of Finnish cuisine go deep into the earth of eastern Finland. Many traditional dishes loved throughout Finland: Karelian stew, muikkukukko (vendace and pork pie), Karelian pasties, various other pasties, fish and oven dishes, originate from the local food traditions of Savonia and Karelia.

The uniqueness of our food culture has also been acknowledged in Europe. The Kuopio area has been awarded the highly esteemed European Region of

Gastronomy title for 2020–2021. Inspired by the title, Saimaa Phenomenon 2026 has been creating and putting together a totally new food travel consortium that includes our four regions. This consortium (composed of regional development organisations) together with Saimaa Phenomenon 2026, will create a strong concept associated with eastern Finnish cuisine and, along with regional cultural players, will promote the content of our bid book. The consortium will also combine existing regional practices to create a new food travel and cultural ecosystem for the entire area of Saimaa Phenomenon 2026.

Local producers can apply for a D.O. Saimaa insignia, which is a guarantee of the product's high quality and the responsibility adhered to in its production. It was the first mark of quality to be issued by the EU to Finland. It also informs the consumer of the positive effects the product has on the environment, culture, and regional vitality. The D.O. Saimaa mark on a product tells both international travellers and local consumers that the product originates from Saimaa, that it is pure, and the best in quality.

The Saimaa Phenomenon 2026 Legacy project: The Saimaa Region of Gastronomy will continue the responsible development of food travel first initiated by the food consortium. The model for collaboration we established during the ECoC application process will continue on its mission to build a unified gastronomy travel field. Our vision is that our model of collaboration will become concrete in the form of a joint application for European Region of Gastronomy 2027.

Partners: The Finnish and Karelian Chefs Association, Helsinki University Ruralia Institute, Southeast Finland University of Applied Sciences XAMK, Savonia University of Applied Sciences, ProAgria East Finland / Itä-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset (Rural Women's Advisory Organisation in East Finland), South Finland regional office of the Rural Women's Advisory Organisation, ProAgria South Savonia
Timetable: 2022–2027

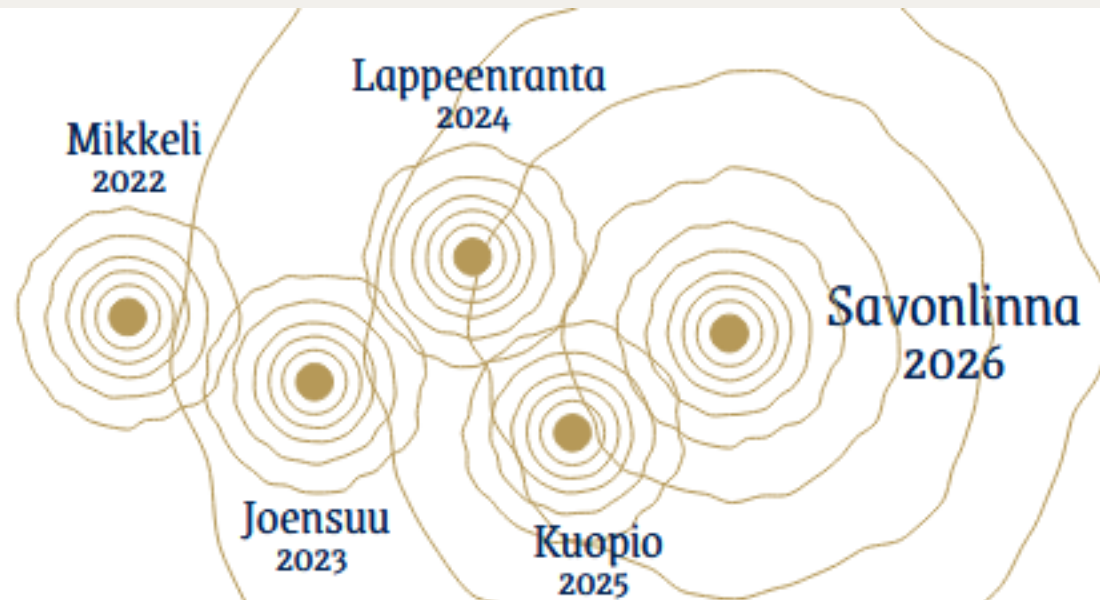
Increasing readiness to act

To achieve our goals, our project contains concepts to ensure that we have the broadest possible cooperation and the best possible ways to develop our capabilities in producing our artistic programme.

Cultural Dream Years of Saimaa

Saimaa Phenomenon 2026 is a joint effort of four different regions and their respective capital cities; also a total of 53 municipalities contribute to our activities through their individual characteristics. Together with the central cities in the region, we have developed the Cultural Dream Years of Saimaa concept which offers each city and region its moment in the limelight as we proceed on our journey culminating in our year as a European Capital of Culture. Meanwhile, we will increase our know-how and capacity to organise cultural events. Each city will in turn organise its own self-financed Cultural Dream Year Project based on its own strengths. Saimaa Phenomenon 2026 will contribute to the project by providing access to its international networks and a European dimension. Programme content spelt out in our bid book will be tested during this time frame: the most fresh and innovative content will be further developed.

In 2022, Mikkeli will be the first city celebrating its Cultural Dream Years of Saimaa, titled "Dream Year of Culture". The city has been awarded its own

financing of 600,000 euros, which is independent of Saimaa Phenomenon 2026. Next in turn after Mikkeli will be Joensuu in 2023, Lappeenranta in 2024, and Kuopio in 2025 (to celebrate its 250th anniversary). Each city will profile its own year of celebration according to the city's own individual characteristics and acquire independent financing for the Cultural Dream Years of Saimaa. Profiling will be used to help us determine Saimaa Phenomenon 2026 programme content, utilising the strengths of the different regions. Our concept will culminate in Savonlinna's European Capital of Culture Year in 2026 and will be visible and audible throughout Savonlinna and all eastern Finland.

During the Cultural Dream Years of Saimaa, the cities will develop and update their own individual cultural strategies and will be working together in close cooperation. All the municipalities in the region will participate in Saimaa Phenomenon 2026 through financing provided by the regional councils, or as a result of their own, additional, independent fundraising efforts.

The Cultural Dream Years of Saimaa will serve to effect a change of views and attitudes with respect to how arts and culture are perceived in our society. The Cultural Dream Years of Saimaa will be implemented as independent projects during the years 2022–2025.

Saimaa Skill Share Lab

Saimaa Skill Share Lab (SSSL) is an extensive capacity building programme designed with the goals of acquiring new skills, sharing information, enhancing communality, and encouraging young people in the region to become involved. The programme's intent is to strengthen our preparedness for successful implementation of Saimaa Phenomenon 2026 and help develop the skills of the various participants in the region in a versatile manner. The operational structure of Saimaa Skill Share Lab is flexible and allows easy access to various types of participants; anyone who wants to participate in workshops and

SAIMAA ILMIÖ

Itä-Suomen museot perustivat IMU -yhteistyöverkoston:

- Saimaan ammatillisten museoiden verkosto perustettiin Saimaa-ilmiön puitteissa, kun alue haki Euroopan kulttuuripääkaupungiksi. Vaikka titteliä ei kisassa saatukaan, museoverkosto jatkoi ja kehitti toimintaansa. Pyrkimyksissä taustalla olivat halu kehittää keskinäistä yhteistyötä ja näkyä vahvemmin ulospäin yhdessä. Mukana ovat kaikki alueen ammatilliset museot.
- Museoviraston rahoittamassa *Museosto – Museoiden verkostotoiminnan mallit 2025–2026 -hankkeessa* kehitetään museoiden verkostotoiminnalle uusia pysyviä malleja, joiden avulla museot voivat toimia resurssiviisaammin, kestävämmiin, vaikuttavammin ja innovatiivisemmin.

Saimaa-ilmiö 2026 loi sysäyksen myös maakunnallisten kulttuuristrategioiden tekemiselle:

- [Etelä-Karjalan kulttuuristrategia: Uusin ajattelijoiden maakunta](#) (vuoteen 2027)
- [Etelä-Savon kulttuuristrategia: Kulttuurista kestävää muutosvoimaa Etelä-Savoon](#) (vuoteen 2025)

Suuri itäisen Suomen kulttuurikysely toteutettiin vuoden 2021 syksyllä osana hanketta:

- Itä-Suomen yliopiston toteuttamaan kulttuurikyselyyn vastasi kuluttajapaneelin kautta 1524 henkilöä neljän maakunnan alueelta
- Tutkimuksen mukaan itäsuomalaiset asukkaat pitävät kulttuuria yleisesti ottaen tärkeänä - ja etenkin sen tasapuolista saavutettavuutta valtakunnallisesti sekä eri ihmisryhmille. Vastaajista 87 prosenttia pitää tärkeänä sitä, että omassa asuinkunnassa on monipuolista kulttuuritoimintaa ja -palveluja ja 81 prosenttia on sitä mieltä, että käynnit kulttuurikohteissa ja -tilaisuuksissa parantavat elämänlaatua.

European Region of Gastronomy- statuksen keskiössä

TASTE
SAIMAA
PUREST FINLAND
LAKELAND

Ruoka- ja kulttuurimatkailu

- Aidot elämykset, paikalliset raaka-aineet,

Paikallisuus

- Paikallisylpeys & tone of voice

Alueiden elinvoimaisuus

- Pienten ja keskisuurten toimijoiden uudet mahdollisuudet

Kansainvälinen yhteistyö ja viestintä

EUROPEAN REGIONS OF GASTRONOMY

European/World Region of Gastronomy-status on kansainvälinen tunnustus, jota on hakemuksesta myönnetty 2016 lähtien yhdelle tai useammalle eurooppalaiselle alueelle.
Verkostossa on yhteensä 29 aluetta 20 maasta.

2016 Minho, Portugal & Catalonia, Spain
2017 Aarhus, Denmark & East Lombardy, Italy & Riga, Gauja Region, Latvia
2018 North Brabant, the Netherlands & Galway, Ireland
2019 South Aegean, Greece & Sibiu, Romania
2020-2021 Kuopio, Finland
2021 Slovenia
2021-2022 Coimbra Region , Portugal
2022 Trondheim-Trøndelag, Norway & Menorca, Spain
2023 Hauts-de-France
2024 Saimaa Region
2025 Sicily, Italy
2026 Gozo, Malta & Kvarner, Croatia & Crete
2027 Dalmatia, Croatia, Harghita, Romania
2028 Nordland, Norway (candidate), Banat, Romania (candidate)
2029 Dobrogea, Romania (candidate)

Verkosto laajenee voimakkaasti myös Euroopan ulkopuolelle, ensimmäinen World Region of Gastronomy valittiin vuonna 2024 (Aseer), vuonna 2025 valokeilassa on Espanjan Katalonia, vuoden 2026 alue on Ecuadorin Manabí, 2027 Vanuatu ja 2028 Cap Bon (Tunisia).

YHTEISTYÖHÖN KOKOAVA KOORDINAATIO 2022-2025

Yhteisviestintä
Tapahtumat
Elämykset
Karttasovellus
Pilotoinnit

Hankeperhe
Taste Saimaa Partner
D.O. Saimaa
Karelia á la Carte
Saimaa Geofood
W/ERG

Alusta

Verkkosivut, karttasovellus, some-kanavat ja tunnisteet

Tarjonta

Tapahtumat
Elämykset
Pilotoinnit

Verkostot

Hankeperhe
Laatu- ja alkuperämerkkien
yhteistyö
W/ERG -verkosto

YHTEISTYÖTÄ ESIIN TUOVA ALUSTA 2026 ➤

Saimaa European Region of Gastronomy 2024 -juhlavuoden lukuja

TASTE
SAIMAA
PUREST FINLAND
LAKELAND

- **36** Hanketta hankeperheessä
 - Arvo n. 15 miljoonaa euroa
 - Mukana 3 kulttuurihanketta, pääasiassa matkailu- ja ruokahankkeita
 - 3 kv-hanketta, pääasiassa maakunnallisia.
- **yli 500** mediaosumaa, joista yli 80 % kansainvälisissä medioissa.
 - Medialukujen seurannassa 2022-2025 aikana vuosi 2024 erottuu selvästi
- **yli 400** Juhlavuoden tapahtumaa Taste Saimaa-tapahtumakalenterissa
 - Taste Saimaa -tunniste ja tapahtumakalenteri edelleen aktiivisessa käytössä, vuoden 2025 aikana lähes 300 tapahtumaa.
- **n. 400** paikkaa, nähtävyyttä ja toimijaa Itäisen Suomen Helmet -digitaalisessa kartassa

Taste Saimaa kokeilualustana

**TASTE
SAIMAA**
PUREST FINLAND
LAKELAND

- Pilotointien avulla pyritään muodostamaan uusia yhteistyökumppanuuksia sekä testaamaan ja luomaan uusia ruokamatkailua ja kulttuurisisältöjä yhdistäviä palvelutuotteita Saimaan seudulle.
- Painopistealueena sisältöpilotoinneille on hankesuunnitelman mukaisesti Saimaan seudun off-season.
- Tavoitteena ei ollut pelkästään luoda uusia tuotteita, vaan synnyttää aidosti elämyksellisiä, paikallisuuteen pohjautuvia sisältöjä, jotka vahvistavat alueen omaleimaisuutta ja vetovoimaa.
- Pilotointeja on toteutettu 43 kpl, osallistujamäärä yht. 12 146 hlö.
- Mukana mm. ruokaa ja taidetta yhdistäviä elämyksiä, uudenlaisia yhteistyömalleja kulttuuri- ja ruokafestivaalien välillä, ruokateemaisia taideteoksia sekä tarinallisia ja elämyksellisiä reittejä.
- Pilotointimallissa hyödynsimme käänteistä kilpailutusta, jonka ansiosta kokeiluja ei tarvinnut toteuttaa toimijoiden omalla riskillä – tämä mahdollisti laajemman osallistumisen ja madalsi erityisesti pienten toimijoiden kynnystä lähteä mukaan.

SAIMAAN SEUTU KIINNOSTAA

Saimaan ruokamatkailuun liittyen lähes 500 mediaosumaa vuonna 2024

- **Wall Street Journal:** "Where to Find the Most Stunning Fall Foliage Outside the U.S."
- **National Geographic:** "The Cool List 2024: the 30 most exciting destinations to visit in 2024"
- **National Geographic:** "These 21 culinary gems are worth a trip in 2024"
- **Forbes:** "Discover 9 Exciting Finland Experiences For 2024"
- **The Times:** "14 best European hotspots to get ahead of the crowd in 2024"
- **Le Figaro:** "Perdue au milieu des lacs et forêts, cette région nordique est la nouvelle capitale européenne de la gastronomie"

Le Bonbon & Le Figaro & Gault & Millau from France, **Quotidiano Nazionale** from Italy, **City A.M.** from GB, **Boston Globe** from US, **Tabi Labo** from Japan, **Okdiario** from Spain, **Sohu** from China

Mediaosumat (lkm)	2022	2023	2024	2025 (1-7)	Yhteensä
Ulkomaat	30	162	389	153	734
Kotimaa	48	65	87	22	222
Yhteensä	78	227	476	175	956

Saimaan ruokamatkailun tavoitetila vuonna 2028

"Saimaan alueella on tunnistettavat, selkeät tähtituotteet"

Paikallisuuden ja kulttuurin arvostaminen

Palveluntarjoajat hyödyntävät paikallisia tuotteita ja lähiruokaa. Kaikille alueen toimijoille on selvää, mitä paikallisuus tarkoittaa. Alkutuottajat ja jalostajat ovat mukana verkostossa, joka tukee paikallisuutta.

Tuotekehitys ja erinomainen ostettavuus

Tuotekehitys on systemaattista ja tuotteistukset ostettavissa online. Ruokamatkailutuotteita on ja niitä kehitetään myös muille kuin ryhmille. Selkeät alueelliset kärkituotteet, jotka ovat tunnistettavissa alueen tähtituotteiksi.

Vastuullisuudella maailmankartalle

Raaka-aineiden, veden, ilman ja ympäristön puhtaus ovat alueen selkeitä vetovoimatekijöitä. Saimaa on kartuttanut kansainvälistä tunnettua puhtaudellaan.

Toimiva ruokamatkailuekosysteemi

Ruokamatkailun verkostossa mukana sitoutuneet matkailuyritykset, ravintolat, alkutuottajat, jalostajat, kehittäjät. Yhteisten palvelukokonaisuuksien kehittäminen.

YHTEISTYÖN TULEVAISUUS

TASTE SAIMAA

Yhteisen viestinnän ja Saimaa-brändin vahvistaminen.

Kolmen maakunnan ruoka-, luonto- ja kulttuurimatkailun hankeperhe

Alueen yritysten esiin tuominen ja verkosto: Taste Saimaa Partner

- D.O. Saimaa
- Karelia á la Carte

European Region of Gastronomy 2024

Itä-Suomen neljän maakunnan yhteiset kampanjat ja tapahtumakonseptit

Koko Itä-Suomen yhteiset hankekokonaisuudet.

Taste Saimaa ja Savo yhdessä valtakunnallisesti ja kansainvälisesti

Yksi gastronominen alue (World Region of Gastronomy?)

TASTE SAVO

Kuopion ja Pohjois-Savon viestintä

Pohjois-Savon ruoka-, luonto- ja kulttuurimatkailun hankkeet

Alueen yritysten esiin tuominen ja verkosto: Taste Savo

European Region of Gastronomy 2020-21

Mitä tarvitaan, jotta Itä-Suomen kulttuuritoiminnan edellytykset olisivat paremmat?

- Itä-Suomi tarvitsee rohkeutta tiivistää entisestään yhteistyötä ja tunnistaa omat vahvuutensa.
- Vain yhtenäisenä alueena Itä-Suomi on riittävän vahva erottautumaan myös kansainvälisesti.
- Ruokamatkailun menestyksenkäs kehittyminen osoittaa, että pitkäjänteinen panostus tuottaa tulosta – tarvitaan samaa tahtoa kulttuurimatkailun ja -yrittäjyyden kehittämiseen.
- Kulttuuri on strateginen investointi Itä-Suomen elinvoimaan, vetovoimaan ja näkyvyyteen. Ilman kulttuuria emme erotu!

Itä-Suomi, uskalletaanko unelmoida yhdessä taas isosti?

Olemme rakentaneet yhteistä tarinaa jo vuodesta 2019 – rohkeasti, määrätietoisesti ja yhteistyössä. Nyt on aika katsoa eteenpäin: miksei Itä-Suomi voisi olla seuraava Euroopan kulttuuripääkaupunki – ja samalla World Region of Gastronomy?

Suomi on ollut Euroopan kulttuuripääkaupunki kolmesti: Helsinki 2000, Turku 2011 ja Oulu 2026

- Seuraava mahdollinen suomalaiskaupunki voisi olla vuorossa vuosina 2037–2041.
- Haku avataan noin kahdeksan vuotta ennen juhlavuotta.
- Euroopan unioni on nimennyt kulttuuripääkaupungit jo vuoteen 2030 saakka.

World Regions of Gastronomy ja Euroopan kulttuuripääkaupungit – kasvualusta yhteistyölle

Useat alueet ovat hyödyntäneet European Region of Gastronomy (ERG) -titteliä osana laajempaa kulttuurista kehitystyötä ja ponnahduslautana European Capital of Culture (ECoC) -haussa.

- **Gozo (Malta)** julkaisee oman ECoC-hakuohjelmansa ensi kuussa vuoden 2031 hakuun liittyen ja viettää ERG-juhlavuottaan 2026 vahvistaen osaamistaan ja verkostojaan.
- **Galway (Irlanti)** raportoi, että ERG-titteli kehitti merkittävästi alueen valmiuksia toteuttaa kunnianhimoinen ECoC-haku ja juhlavuosi.
- **Aarhus (Tanska)** yhdisti ECoC- ja ERG-juhlavuodet 2017 laajaksi, monialaiseksi ohjelmaksi.
- **Timișoara (Romania)** ja **Bodø (Norja)** ovat liittäneet ERG-tittelin osaksi ECoC-perintöään, luoden yhteisen alustan kansainväliselle yhteistyölle ja kulttuurisen elinvoiman vahvistamiselle.
- Ensimmäinen ERG-alue oli **Katalonia (Espanja)** vuonna 2016, joka viettää World Region of Gastronomy -vuottaan parhaillaan. **World Regions of Gastronomy -verkosto** on laajentunut vahvasti myös Euroopan ulkopuolelle.

tastesaimaa.fi

Instagram: @tastesaimaa

Facebook: Taste Saimaa

ANU-ANETTE VARHO, hankeasiantuntija

+358 40 673 75 07, anu-anette.varho@esavo.fi

